

Τάξη, κοινωνική

Social Class

Θαμειακός τύπος κοινωνικής οργάνωσης στην κοινωνική ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ και βασική έννοια της μαρξιστικής θεωρίας. Αν και η έννοια της κοινωνικής τάξης κατέχει σημαντική θέση στη μαρξιστική ανάλυση, ο Κ. Μαρχ δεν έδωσε έναν οριστικό ορισμό της. Έτσι, συνήθως η έννοια της κοινωνικής τάξης ορίζεται στο επίπεδο του ΤΡΟΠΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ. Σε κάθε τρόπο παραγωγής, όπου υπάρχουν σχέσεις εκμετάλλευσης, βρίσκουμε δύο ανταγωνιστικές κοινωνικές ομάδες (ΟΜΑΔΕΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ), τους εκμεταλλευτές και τους εκμεταλλευόμενους: δούλους και κύριους, πληβείους και πατρίκιους, δουλοπάροικους και φεοδάρχες, εργάτες κι εργοδότες. Σύμφωνα με τον προσφιλή για τους μαρξιστές αγασμό του Β.Ι. Λένιν, οι τάξεις είναι «**ομάδες ανθρώπων, που διακρίνονται μεταξύ τους από τη θέση που κατέχουν μέσα σ' ένα ιστορικά καθορισμένο σύστημα κοινωνικής παραγωγής, από τη σχέση τους με τα ΜΕΣΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, από το ρόλο τους μέσα στην κοινωνική οργάνωση της εργασίας και, κατά συνέπεια, από τα μέσα κατάκτησης και το μέγεθος του μέρους του κοινωνικού εδάφους που κατέχουν.** Οι τάξεις είναι **ομάδες ανθρώπων, που η μία ιδιοποιείται την εργασία των μελών της άλλης, εξαιτίας της διαφορετικής θέσης που κατέχουν σ' έναν ορισμένο τρόπο παραγωγής.** Έτσι, κατά τους μαρξιστές θεωρητικούς των συγκρούσεων, το κριτήριο για την κατάταξη των ατόμων σε μια ορισμένη τάξη είναι η σχέση τους με τα μέσα παραγωγής (**ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ**) και ο ρόλος που παίζουν στην παραγωγική διαδικασία.

Η **εξέλική συνείδηση** (ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ, **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ**) είναι εκείνη που οδηγεί στη

νομοτελειακή σύγκρουση των τάξεων (ΟΠΑΛΗ ΤΩΝ ΤΑΞΕΩΝ). Κατά τους θεωρητικούς της ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ, τους λειτουργιστές, ως κριτήρια χρησιμοποιούνται όχι μόνο τα οικονομικά δεδομένα των ατόμων αλλά και το γόητρο, το κύρος, η μόρφωση, ο τρόπος ζωής κλπ. Κατά τον Μ. Weber, η ιδιοκτησία ή η απουσία της αποτελούν κριτήριο για την κατάταξη των ατόμων σε κοινωνικές τάξεις· αλλά εκτός απ' αυτήν, ως κριτήρια θεωρούνται τα επαγγέλματά τους, ο συντελεστής βιοτικών δυνατοτήτων, απόκτησης και κατανάλωσης αγαθών και, τέλος, οι εισοδηματικές τους ευκαιρίες.

Πέρα από τους πολλούς ορισμούς και τις ιδιαιτερότητες του καθένα, υπάρχει η άποψη ότι «τα άτομα με κοινή οικονομική βάση και κοινά οικονομικά συμφέροντα αποχτούν μια ταυτότητα και δημιουργούν μια ενότητα, αποτελούν δηλαδή μια κοινωνική τάξη».